

Útmutató a kereskedők részére az élelmiszerek hatósági árának gyakorlati alkalmazásához

Magyarország kormánya az egyes alapvető élelmiszerek árát a 2021. október 15-i, valamint a 2022. szeptember 30-i szinten maximalizálta az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 6/2022. (I. 14.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: **Korm. rendelet**) foglaltak alapján.

Az árszabályozás időszakában egyes termékek bruttó kiskereskedelmi árát úgy kell megállapítani, hogy az **a Korm. rendelet 1. melléklete szerinti termékek esetében a 2021. október 15. napon, a Korm. rendelet 2. melléklete szerinti termékek esetében pedig a 2022. szeptember 30. napon alkalmazott árnál nem lehet magasabb.** Tehát az adott termék 2021. október 15-i, valamint 2022. szeptember 30-i ára lesz a hatósági ár.

Az ármaximalizálás a fogyasztók részére értékesítő, az árstoppal érintett termékeket forgalmazó kereskedelmi üzletekre és webáruházakra vonatkozik.

Érintett termékkör

Az élelmiszer árstop az alábbi termékekre terjed ki:

Korm. rendelet 1. melléklet szerinti termékek, azaz

- **kristálycukor** (fehér cukor)
- **búzafinomliszt** (BL 55)
- **finomított napraforgó étolaj**
- **házi sertés comb** (ideértve a csontos, bőrös, filézett, darabolt, szeletelt vagy darált formában, akár előrecsomagolva, akár anélkül történő értékesítést is, frissen, hűtve, fagyasztva)
- **csirkemell, csirkefarhát** – hát, egyben vagy külön far és szárnyvég (ideértve a csontos, bőrös, filézett, darabolt, szeletelt vagy darált formában, akár előrecsomagolva, akár anélkül történő értékesítést is, frissen, hűtve, fagyasztva)
- **ultra magas hőmérsékleten hőkezelt, 2,8% tömegszázalék zsírtartalmú tehéntej**

Korm. rendelet 2. melléklet szerinti termékek, azaz

- **friss tojás**, héjában a Gallus domesticus fajhoz tartozó szárnyasokból (kivéve a keltetésre szánt, megtermékenyített tojás)
- **étkezési burgonya**, kivéve újborgonya

Termékkörök értelmezése

A hatósági árképzéssel érintett kristálycukor kategóriájába nem tartozik bele a kristálycukorból készült porcukor, a kockacukor, a kandiscukor és a süvegcsukor.

A Korm. rendelet hatálya kiterjed a bio finomlisztre (BL55) is.

Nem tartozik a Korm. rendelet hatálya alá az olyan darált hús, amely nemcsak házi sertés combból készül, hanem például lapockát, egyéb apróhúst is tartalmaz.

A házi sertés comb „házi” jelzője arra utal, hogy a hatósági ár a vad húsokra nem vonatkozik, tehát nem különleges minőségre vagy kistermelőre utal.

A rendelkezés minden 2,8%-os zsírtartalmú UHT tejre, így például a laktózmentes vagy bio tejre érvényes, de nem vonatkozik az ízesített tejkészítményekre, például a vaníliás tejre.

Finomított napraforgó étolaj esetében a kizárólag napraforgó alapanyagból nyert, finomított étolajakat foglalja magában a termékkör, a vegyes alapanyagból készítéseket nem, azonban a finomított napraforgó étolajon belül minden típusra vonatkozik a rendelkezés (pl. Omega-3-mal vagy D-vitaminnal dúsított étolajakra is).

A Korm. rendelet hatálya kiterjed a lila burgonyára is, azonban a fagyasztott, félkész burgonya és a burgonyából készült termékek, valamint a mosott, tisztított, továbbá karikázott, darabolt vagy szeletelt burgonya, valamint az újborgonya nem tartozik a Korm. rendelet hatálya alá.

A tojás esetében a Korm. rendelet minden méretre vonatkozik.

A fenti termékek esetében a hatósági ár minden, az adott üzletben vagy webáruházban kapható kiszerezésre (pl. 1 liter, 5 liter, 1 kg, 2 kg) vonatkozik.

A hatósági ár meghatározása

Az árazás során mindig a fogyasztó által fizetendő **bruttó árat kell figyelembe venni**, tehát a feltüntetett áron felül semmilyen egyéb költség vagy díj nem számolható fel.

A 2021. október 15./2022. szeptember 30. napján alkalmazott bruttó kiskereskedelmi ártól **az alábbi esetekben térhet el** a kereskedő jogszerűen:

- ha a 2021. október 15./2022. szeptember 30. napján alkalmazott bruttó kiskereskedelmi ár **nem áll rendelkezésre**, de történt értékesítés, akkor a kereskedő által 2021. október 15./2022. szeptember 30. napot megelőző napokon alkalmazott **utolsó bruttó kiskereskedelmi árat** kell alkalmazni;
- ha a bruttó kiskereskedelmi ár nem állapítható meg, mert például nem történt értékesítés azért, mert 2022-ben nyílt az üzlet –, akkor a **Központi Statisztikai Hivatal (KSH) honlapján 2021. október/2022. szeptember hónapra vonatkozóan közzétett átlagos fogyasztói árat** kell alkalmazni, amely a https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara0044.html hivatkozáson érhető el. Az *árstoppal érintett termékek árát tartalmazó, KSH által közzétett táblázat a Korm. rendelet 1. melléklete szerinti termékek vonatkozásában ezen útmutató végén található.*
- ha az érintett termék 2021. október 15-i/2022. szeptember 30-i ára akciós ár volt, akkor a **kedvezményes értékesítés előtti utolsó árat kell alkalmazni**. Mennyiségi akciós ár esetén a 2021. október 15-én/2022. szeptember 30-án alkalmazott mennyiségi akció szerinti árat kell feltüntetni hatósági árként.

Például ha a 2,8% UHT tej ára 1 doboz esetén 369 Ft, 6 doboz esetén 349 Ft/doboz, 12 doboz esetén 339 Ft/doboz volt 2021. október 15-én, akkor ugyanilyen mennyiségi akció esetén 2022. február 1-jétől ezek az árak jelennek meg hatósági árként is az üzletben. Tehát a tej hatósági ára 369 Ft/doboz lesz, viszont ha mennyiségi akciót

alkalmaz a kereskedő 6 dobozra, akkor ebben az esetben a hatósági ár dobozonként 349 Ft.

A számítógépes nyilvántartással nem rendelkező kiskereskedelmi vállalkozások esetében a 2021. október 15-i/ 2022. szeptember 30-i beszerzési bizonylaton szereplő bruttó beszerzési árra épített, dokumentált haszonkulcs mértékkel felszorozott fogyasztói ár, kiskereskedelmi ár tekinthető hatósági árnak.

Termékek mennyisége

A 2023. január 12-től hatályos szabályok alapján az üzlet köteles

- a hatósági áras termékek közül a Korm. rendelet 1. melléklete szerinti termékek tekintetében 2021. október 15. napján, a Korm. rendelet 2. melléklete szerinti termékek tekintetében 2022. szeptember 30. napján forgalmazott termékek forgalmazására,
- a Korm. rendelet 1. melléklete szerinti termékek vonatkozásában naponta legalább a hét adott napjára vonatkozó 2021. évi, a Korm. rendelet 2. melléklete szerinti termékek vonatkozásában naponta, a hét adott napjára vonatkozó 2022. évi átlagos napi, a kereskedőnél készleten lévő mennyiség árusítására köteles azért, hogy a hatósági ár bevezetését követően is a megszokott kínálatban álljanak a fogyasztók rendelkezésére az érintett termékek.

A kereskedő készletét szükség szerint a fent meghatározott mennyiség kétszeresének mértékéig, és a vásárlók számára történő kihelyezését olyan mennyiségben köteles biztosítani, hogy az a vásárlók kiszolgálására – áruhiány elkerülésével – folyamatosan elegendő legyen.

A fentiek alapján az árstopppal érintett termékeknek folyamatosan rendelkezésre kell állnia az üzletekben a polcokon, kivéve, ha az adott üzlet aznap a 2021-es, illetve a 2022-es évi átlagos napi mennyiség kétszeresét már kiárusította.

A Korm. rendelet 1. melléklete szerinti termékek tekintetében az üzletnek kötelező naponta a hét adott napjára vonatkozó 2021. évi átlagos mennyiség árusítása, vagyis az adott napra vonatkozó átlagot szükséges a polcokra kihelyezni. Például hétfőn a 2021. évi 52 hétfőjének átlagát, szombaton az 52 szombat átlagát.

A Korm. rendelet 2. melléklete szerinti termékek tekintetében a 2022. évi átlagos napi mennyiség meghatározásakor a 2022. január 1. és 2022. szeptember 30. közötti időszakot szükséges figyelembe venni.

A hétfői példát véve, ha hétfőnként átlagban egy mázsa lisztet kínált eladásra a kereskedő négy szállítótól, vagy négy márkából, akkor 2022. február 1-ől ugyanúgy minden hétfőn legalább egy mázsa lisztet kell árusítania, mindegy, hogy hány és milyen szállítótól. A hét minden napjának reggelére – vagy szállítástól függően igazolható módon az adott napon – ugyanígy rendelkezésre kell állnia az előző évi, adott napra vonatkozó átlagos mennyiségnek. Tehát az árstopppal érintett termékkörök 2021./2022. évi átlagos **mennyisége** az irányadó, és nem a termékkörökön belüli egyes márkák.

Kereskedő által az üzletben, webáruházban kihelyezendő tájékoztatás

A kereskedő köteles a hatósági ár bevezetéséről az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról szóló 6/2022. (I. 14.) Korm. rendelettel összefüggő kereskedői tájékoztatásról szóló a miniszterelnök kabinetfőnökének 3/2022. (I. 26.) MK rendeletében meghatározott tartalmú és formájú tájékoztatást kifüggeszteni, online értékesítés, webáruházak esetén pedig a **nyitólapon közzétenni**. A használandó logó és arculat a **<https://kormany.hu/arstop>** oldalon is elérhető.

A tájékoztatási kötelezettség az árstoppal érintett termékeket forgalmazó üzletekre és webáruházakra vonatkozik.

A fentiek betartását a fogyasztóvédelmi hatósági hatáskörben eljáró kormányhivatalok ellenőrzik.

Élelmiszerárstop és a beszerzési ár alatti értékesítés kapcsolata

Fontos hangsúlyozni, hogy az árstop hatálya nem terjed ki a termékeknek a fennálló szerződések szerinti beszerzési áraira, vagyis a beszerzés tekintetében nem a 2021. október 15-én, illetve 2022. szeptember 30-án alkalmazott, hanem a hatályos szerződés szerinti árat kell teljesíteni.

Az árstoppal érintett termékkörök esetében 2022. február 1-jét követően, a beszerzési ár alatti értékesítés tilalmát érintően az átadási/beszerzési/önköltségi árként a 2021. október 15-én, valamint a 2022. szeptember 30-án érvényes beszerzési árat kell alapul venni, azaz a Korm. rendelet 1. melléklete szerinti termékek esetében a 2021. október 15-én alkalmazott, a Korm. rendelet 2. melléklete szerinti termékek esetében pedig a 2022. szeptember 30-án alkalmazott beszerzési ár nem haladhatja meg a 2022. február 1-jét követő értékesítés végső fogyasztói árát, vagyis a 2021. október 15-i valamint a 2022. szeptember 30-i kiskereskedelmi árat, amely a hatósági ár.

Ennek betartását a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) ellenőrzi.

A KSH honlapján a 2021. október, valamint a 2022. szeptember hónapra vonatkozóan közzétett átlagos fogyasztói árak

TERMÉK	FOGYASZTÓI ÁTLAGÁR	IDŐSZAK	*Forrás: Agrárközgazdasági Intézet (AKI).
 Tojás, 10 darab	723 forint	2022. szeptember	
 Kései burgonya, primőr nélkül, kilogramm	352 forint	2022. szeptember	
 Kristálycukor, kilogramm	261 forint	2021. október	
 Liszt, finomliszt, kilogramm	203 forint	2021. október	
 Napraforgó-étolaj, liter	713 forint	2021. október	
 Sertéshús, -comb (csont és csülök nélkül), kilogramm	1 420 forint	2021. október	
 Csirkemellfilé (csont és bőr nélkül), kilogramm	1 600 forint	2021. október	
 Csirkefarhát hát, egyben vagy külön far és szárnyvég, kilogramm	293* forint	2021. október	*Forrás: Agrárközgazdasági Intézet (AKI).
 UHT tartós tej, dobozban, 2,8% zsírtartalom, liter	268 forint	2021. október	

A kép forrása: www.ksh.hu; https://www.ksh.hu/stadat_files/ara/hu/ara0044.html